

DEĞERLER EĞİTİMİNDE TÜRKİYE CUMHURBAŞKANLARI İLE İLGİLİ ANEKDOTLARIN KULLANILABİLİRLİĞİ HAKKINDA SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ

OPINIONS OF SOCIAL STUDIES TEACHER CANDIDATES ABOUT THE AVAILABILITY OF ANECDOTES RELATED TO TURKISH PRESIDENTS IN VALUES EDUCATION

Araştırma Makalesi

Muhammet AVAROĞULLARI¹

Hülya AYILMAZDIR²

Makale gönderim tarihi 22 Kasım 2017

Makale kabul tarihi 27 Kasım 2017

Özet

Bu çalışmada ebedi türlerden bir tanesi olan anekdotların sosyal bilgiler dersi kapsamında değerler eğitimi amaçlı olarak kullanılabilirliğine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri araştırılmıştır. Çalışmada öğretmen adaylarına Türkiye cumhurbaşkanlarının hayatlarıyla ilgili anekdotlar verilmiş ve bu anekdotlarda hangi değerlerin yansıtıldığını düşündükleri sorulmuştur. Ayrıca böyle bir anekdotu öğretmenlik hayatlarında sosyal bilgiler dersinde kullanıp kullanmayacakları ve bunun için gerekçelerini de belirtmeleri istenmiştir. Sonuç olarak öğretmen adayları anekdotlarda 50 değer yansıtıldığını belirlemişlerdir. Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan 18 değer 16 tanesi bu değerler arasında yer almaktadır. Öğretim programında yer alan bu 16 değer toplam frekansı, çalışmada bulunan 50 değer toplam frekansının %56,26'sına denk gelmektedir. Öğretmen adaylarının % 70,83'ü bu anekdotları sınıflarında kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Kullanma sebepleri olarak öğretim programındaki değerlerle uyumlu olması, etkili olacağı düşünülmesi, demokratik tutumları geliştirme kapasitesi, öğrenci gelişimini pozitif etkileyebileceği ve dilinin ve üslubunun öğrenci motivasyonunu artıracığı gösterilmiştir. Kullanmama sebepleri olarak ise içeriğin yanlış olabileceği, fazla siyasi olabileceği ve öğrencinin gelişim seviyesine uygun olmadığı belirtilmiştir. Sonuç olarak anekdotların sosyal bilgiler dersinde değerler eğitiminde kullanılması için büyük bir potansiyel taşıdığı anlaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Değerler eğitimi, anekdot, sosyal bilgiler, Türkiye cumhurbaşkanları

Abstract

In this study, the opinions of the teacher candidates about the availability of anecdotes, which are one of the literary genres, for purpose values education within the scope of social studies course were searched. In the study, anecdotes related to the lives of the presidents of Turkey were given to the teacher candidates and they were asked what values are reflected in these anecdotes. They are also asked to indicate whether they will use such anecdote in social studies classes in their teaching lives and how they justify it. As a result, teacher candidates determined that 50 values were reflected in

*Bu çalışmanın bir kısmı 5-8 Ekim 2017 tarihlerinde Bodrum'da gerçekleştirilen International Symposium of Education and Values (ISOEVA) sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Yrd. Doç. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, muhammet@mu.edu.tr

² Öğrenci, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı.

anecdotes. Sixteen of the 18 values in the social studies curriculum are among these values. The total frequency of these 16 values in the curriculum corresponds to 56,26% of the total frequency of 50 values in the study. 70.83% of the teacher candidates stated that they could use these anecdotes in their class. It is shown that the reasons for using are as follows: to be compatible with the values of the curriculum, to be effective, to develop democratic attitudes, to positively affect student development and to increase student motivation by their language and style. As reasons for not using it, it is stated that the content may be biased, too political, and not suitable for the level of development of the student. As a result, it has been understood that anecdotes have a great potential to be used in teaching values in social studies courses.

Key words: Values education, anecdote, social studies, presidents of Turkey

GİRİŞ

Değer kavramına ilişkin literatürde birçok tanım bulunmaktadır. Örneğin Çengel (2012: 14) değeri kaynağını inançlardan alan ve davranışlarımıza rehberlik eden prensipler olarak tanımlamaktadır. Bacanlı (2012) değeri “kişisel tercihleri belirleyen bir ilke” (s. 18) olarak nitelemektedir. Aydın (2012) ise değeri “Sosyolojik açıdan genel olarak değer, kişiye ve gruba yararlı, kişi ve grup için istenilir, kişi veya grup tarafından beğenilen her şey” (s. 39) olarak tanımlamaktadır. Yaman (2012) değeri “bireylerin herhangi bir kişi, varlık, olay, durum karşısında ortaya koyduğu duyarlılıklar” (s. 17) olarak tanımlamakta ve bireylerin değerleri fark etmesi, yeni değerler benimsemesi ve benimsediği değerleri davranışa dönüştürebilmesi için hayat boyu sürecek bir değerler eğitimi önerisinde bulunmaktadır. Bunların dışında değer kavramı ile ilgili olarak “insanın herhangi bir varlık ya da olaya bakış açısını ve verdiği önemi yansıtan; öğrenme ürünü ve benimseme esasına dayalı olan; davranışlara yön verme gücüne sahip psikolojik, sosyal, ahlaki ve estetik boyutlu bir inanç ve kanaatler bütünü” (Arslanderen & Yeşil, 2016: 384); “değer, kişilerin olması gerekene ilişkin yani ideallere ilişkin yargılarıdır” (Er, Ünal & Gürel, 2016: 226) gibi tanımlamalar da yapılmaktadır. Bütün bu farklı tanımlamalar ışığında değer kavramı bu çalışmada “insanların aynı durum karşısında farklı tercihler yapmalarına yola açan inançlar” olarak ele alınacaktır.

Değerler bireyin gelecekteki hayatını bütün yönleriyle belirleyecek etkenler arasında olduğu için bireyin kendi değerlerinin farkına varma, yeni değerleri benimsemeye açık olması ve değerlerini davranışa dönüştürebilmesi gerekir (Yaman, 2012). Bu durumda da değerler eğitimi kaçınılmaz olmaktadır.

Değer öğretiminde kullanılan, değer açıklama, ahlaki muhakeme, değer analizi gibi farklı yöntemler bulunmaktadır. Bu yöntemlerin birçoğu yazılı metinlerin analiz edilmesine uygun yöntemlerdir. Dolayısıyla değer öğretiminde edebi ürünler hâlihazırda sıklıkla başvurulan kaynaklar arasındadır. Edebi ürünlerin değer öğretiminde kullanımı konusunda geniş bir literatür bulunmaktadır. Hikayelerin (Deveci, Belet ve Türe, 2013; Emek, 2010; Er, Ünal ve Gürel, 2016; Kasapoğlu, 2013; Mutluer, 2015; Oğur ve Taş 2013; Sallabaş, 2013; Taşdelen, 2015); fıkraların (Batur, Sır ve Bek, 2013; Yalçınkaya, 2015); destanların (Yiğittir; 2014); şiirlerin (Çapoğlu ve Okur, 2015; Kurtoğlu, 2017); romanların (Günday, 2006); masalların (Arıcı, 2016; Karatay, 2007; Sever, Sever ve Memiş, 2015; Yiğit ve Kesmeçi, 2015); atasözlerinin (Akkuş, Küçük ve Örtün, 2013; Çinemre, 2014; Girmen, 2013; Sönmez, 2014); biyografilerin (Yiğittir ve Er, 2013; Temizyürek ve Karagöl, 2016); tiyatroların ve (Baştürk, 2015; Öztürk, 2016); karikatürlerin (Ersoy, 2010) ve genel olarak edebi ürünlerin (İbret, Karasu Avcı, Karabıyık, Güleş ve Demirci, 2017) değer eğitiminde kullanımı ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Ancak değer eğitiminde anekdotların kullanımı ile ilgili bir araştırmaya bu çalışmanın yazarları tarafından rastlanmamıştır.

Batıdan geçmiş bir edebi tür olan anekdotla ilgili yeterli bir çalışma maalesef Türkçe alan yazında bulunmamaktadır. Türk Dil Kurumu Bilim ve Sanat Terimleri sözlüğünde anekdot karşılığı olarak “kısa hikâye” tanımı bulunmaktadır. Bu konuda Akgül (2016) tarafından verilen bilgilerle iktifa

edilecektir. Akgül (2016: 16) de, Aksöz Yıldırım'ın (2002: 69) Reallexikon der Literaturwissenschaft'tan (1997: 87) yaptığı alıntıyı şöyle aktarmaktadır:

Anekdot, şu özelliklerinden dolayı yakın olduğu anlatı türünün küçük biçimlerinden ayrılır: Fıkra ile kısalığı ve nükteyi paylaşırken gerçekliğe olan talebi ve bilinen mekânlara ya da tarihî kişilere bağlantı kurmasıyla ayrılır; insan sorunlarını komik taraflarıyla ele alan hicivsel ve eğlendirici hikâyeden (genelde ironik), saygılı tondan ve kurnaz davranmadan çok ani karar verme gücünün tercih edilmesinden dolayı ayrılır; kısa öyküden biçimsel kaygısızlıktan ve olayın -sözde gizlenmiş- gerçekliğinden dolayı ayrılır.

O halde anekdot, mizahi bir yön taşıma zorunluluğu bulunmayan, bilinen mekanlarda, bilinen tarihi kişilerle ilgili gerçek mesajlar taşıyan, saygılı bir üslup benimseyen ve ani karar verme gücü üzerine odaklanmış, biçimsel bir kaygı taşınmaksızın oluşturulmuş kısa yazılı edebiyat ürünüdür denilebilir.

Çalışmanın önemi

Fraenkel Wallen ve Hyun (2011) bir araştırma sorusunun önemli kabul edilebilmesi için alandaki bilgi birikimini ilerletmesi, eğitim uygulamalarını geliştirmesi ve insanlığa bir katkıda bulunması gerektiğini belirtmektedir. Yukarıda da görüldüğü gibi değer öğretiminde birçok edebi türün kullanımına ilişkin araştırmalar yapılmış ise de anekdotların kullanımına ilişkin bir çalışma yapılmamıştır. Ayrıca devlet başkanlarımızın benimsemiş olduğu değerler ve bu değerlerin sınıf ortamında kullanılabilirliğine ilişkin bir çalışma da bu çalışmanın yazarları tarafından belirlenememiştir. Bu yüzden bu çalışmanın literatürdeki bir boşluğu kapatacağı ve sınıflarda gerçekleştirilen öğretim faaliyetlerinin gelişmesine veya en azından çeşitlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın amacı

Bu çalışmanın amacı Türkiye Cumhuriyeti cumhurbaşkanlarının benimsemiş oldukları değerleri ortaya çıkarmak ve bu değerleri içeren anekdotların sosyal bilgiler dersiyile ilişkili olarak eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanılabilirliğini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranacaktır:

1. Türkiye Cumhuriyeti cumhurbaşkanlarının benimsemiş olduğu değerler nelerdir?
2. Türkiye Cumhuriyeti cumhurbaşkanlarının benimsediği değerleri yansıtan anekdotların eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanımı konusunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?
3. sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anekdotların kullanılabilirliğine ilişkin görüşlerin nedenleri nelerdir?
4. Anekdotlarda yansıtılan değerler güncel sosyal bilgiler öğretim programında kazandırılması hedeflenen değerlerle ne oranda uyumludur?

YÖNTEM

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun hedef evrenini Türkiye'deki bütün dördüncü sınıf sosyal bilgiler öğretmen adayları oluşturmaktadır. Ulaşılabilir evren ise Türkiye'nin güneybatısında yer alan bir devlet üniversitesindeki sosyal bilgiler öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Örneklem ise elverişli örneklem yoluyla oluşturulmuştur. Çalışmaya ulaşılabilir evrenin tamamı dahil edilmeye çalışılmış ancak sadece çalışmanın uygulanacağı ders saatine katılabilen öğretmen adayları ile gerçekleştirilmiştir.

Verilerin toplanması

Veriler öğretmen adaylarına dağıtılan bir görüşme formu aracılığı ile yazılı olarak toplanmıştır. Öğretmen adaylarına cumhurbaşkanları ile ilgili anekdotlar dağıtılmıştır. Kullanılacak anekdotlarla ilgili hedef evren cumhurbaşkanları ile ilgili olarak yazılı edebiyat ürünü haline dönüşmüş bütün anekdotlardır. Araştırmanın ulaşılabilir evrenini ise Türkiye'nin güneybatısında yer alan bir devlet üniversitesi kütüphanesinde yer alan ve araştırmacılar tarafından internet yoluyla ulaşılabilen anekdotlar oluşturmaktadır. Bu kaynaklardan elde edilen anekdotlar öncelikle araştırmacılar tarafından sosyal bilgiler dersine uygun olup olmadıklarına göre sınıflandırılmıştır. Sosyal bilgiler için uygun görülen anekdotlar cumhurbaşkanlarına göre gruplandırılmış ve daha sonra her gruptan rastgele birer anekdot seçilerek öğretmen adaylarına sunulmuştur. Dolayısıyla öğretmenlerinin görüşlerini oluşturmak için yararlanacakları anekdotların belirlenmesinde tabakalı örnekleme yönteminin kullanıldığını söylemek mümkündür.

Uygulama esnasında öğrencilerden 5-6 kişilik gruplar halinde kendilerine verilen anekdotları incelemeleri istenmiştir. Bu şekilde 12 grup oluşturulduktan sonra anekdotlarla ilgili olarak iki soruya grup halinde yazılı cevaplar oluşturmaları istenmiştir. Bu sorular ise şunlardır:

- 1- Bu anekdotlarda hangi değerlerin yansıtıldığını düşünüyorsunuz?
- 2- Sizce bu ve benzeri cumhurbaşkanlarının hayatlarıyla ilgili anekdotlar eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanılabilir mi? Neden?

Verilerin analizi

Veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analizi araştırmacıların insan davranışlarını dolaylı bir yoldan, onların iletişimlerini inceleyerek çalışmasını mümkün kılan bir tekniktir (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2011). Fraenkel, Wallen ve Hyun'e göre (2011) İçerik analizinin önemli karakteristiklerinden birisi saymaktır. Uygun bir kategori içindeki her birim her bulunduğu sayılmalıdır. Böylece kodlama sürecinin sonunda elde edilen ürünler sayılar olmalıdır. Bu çalışmada da elde edilen içerikteki veriler sayılmış ve cumhurbaşkanlarına göre düzenlenerek sunulmuştur. İkinci araştırma sorusuna yönelik olarak ise önceden kategoriler oluşturulmamış, kategorilerin verilere iyice aşına olduktan sonra belirmesine izin verilmiştir. Analiz birimi ise birinci araştırma sorusu için sözcükler (değer adları) ikinci araştırma sorusu için ise cümleler olarak belirlenmiştir.

Çalışmada elde edilen veriler incelenmiş araştırma sorularına paralel olarak yüzde ve frekanslar halinde düzenlenmiştir. İkinci araştırma sorusunun son bölümüyle ilgili olarak ise veriler incelendikten sonra kategoriler oluşturulmuş ve veriler bu kategorilere göre tasnif edildikten sonra sunulmuştur. İkinci araştırma sorusuna yönelik olarak ise verilen okunmasına paralel olarak temalar oluşturulmuş ve öğretmen adaylarının görüşleri bu temalara göre tasnif edilerek sunulmuştur.

BULGULAR

Bu bölümde her bir cumhurbaşkanı ile ilgili verilen anekdotlarda hangi değerlerin yansıtıldığına ilişkin frekans ve yüzdeler sunulacaktır. Söz konusu anekdotun sosyal bilgiler dersinde kullanılıp kullanılmayacağına ve bunun sebeplerine ait öğretmen adayı görüşlerinin verilmesinin arkasından toplam olarak hangi değerlerin anekdotlarda belirdiğine ilişkin genel bir frekans ve yüzde verilecektir. Bu nicel bulguların ardından cumhurbaşkanlarına ait anekdotların sosyal bilgiler dersinde kullanıma ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlerden oluşan nitel bulgular sınıflandırılıp sunulacaktır.

Cumhurbaşkanları ile ilgili Anekdotlara ilişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Mustafa Kemal Atatürk

1. Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'le ilgili verilen anekdotta yansıtıldığı düşünülen değerlere ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarına Göre Atatürk ile ilgili Anekdotta Yansıtılan Değerlerin Frekans ve Yüzdeleri

Değer	Frekans	Yüzde	Değer	Frekans	Yüzde
Adalet	3	8,33	Hoşgörü	2	5,55
Affedicilik	1	2,77	Mütevazılık	2	5,55
Demokratiklik	1	2,77	Nesnellik	1	2,77
Disiplin	1	2,77	Saygı	10	27,77
Duyarlılık	1	2,77	Sevgi	1	2,77
Dürüstlük	3	8,33	Özgürlük	2	5,55
Empati	2	5,55	Vatanseverlik	1	2,77
Eşitlik	2	5,55	Vefa	3	8,33
			Toplam	36	99,9

Öğretmen adaylarına bu anekdotu derste kullanmak için uygun bulup bulmadıkları da sorulmuştur. Bu soruyu yanıtlayan 11 öğretmen adayı evet cevabını verirken 1 öğretmen adayı olumsuz görüş bildirmiştir.

İsmet İnönü

2. cumhurbaşkanı İsmet İnönü ile ilgili verilen anekdotta yansıtıldığı düşünülen değerlere ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarına Göre İnönü ile ilgili Anekdotta Yansıtılan Değerlerin Frekans ve Yüzdeleri

Değer	Frekans	Yüzde	Değer	Frekans	Yüzde
Adalet	3	7,14	Kibarlık	4	9,52
Aile birliğine önem verme	1	2,38	Liderlik	1	2,38
Cumhuriyetçilik	2	4,76	Saygı	7	16,66
Demokratiklik	4	9,52	Sevgi	2	4,76
Empati	1	2,38	Sıcakkanlılık	1	2,38
Estetik	1	2,38	Temizlik	3	7,14

Eşitlik	3	7,14	Vatanseverlik	5	11,90
Hoşgörü	4	9,52	Toplam	42	99,96

Öğretmen adaylarına bu anekdotu derste kullanmak için uygun bulup bulmadıkları da sorulmuştur. Bu soruyu yanıtlayan 9 öğretmen adayı grubu evet cevabını verirken 1 öğretmen aday grubu olumsuz görüş bildirmiştir. 2 öğretmen aday ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

Celal Bayar

3. Cumhurbaşkanı Celal Bayar'la ilgili verilen anekdotta yansıtıldığı düşünülen değerlere ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 3'de verilmiştir

Tablo 3.Öğretmen Adaylarına Göre Bayar ile ilgili Anekdotta Yansıtılan Değerlerin Frekans ve Yüzdeleri

Değer	Frekans	Yüzde	Değer	Frekans	Yüzde
Adalet	3	11,53	Saygı	9	34,61
Düşüncelilik	1	3,84	Sevgi	1	3,84
Emeğe saygı	2	7,69	Vatanseverlik	1	3,84
Geçmişe önem verme	2	7,69	Vefa	4	15,38
Hoşgörü	1	3,84	Yenilikçilik	1	3,84
Sadakat	1	3,84	Toplam	19	99,94

Öğretmen adaylarına bu anekdotu derste kullanmak için uygun bulup bulmadıkları da sorulmuştur. Bu soruyu yanıtlayan 7 öğretmen aday grubu evet cevabını verirken 5 öğretmen aday grubu olumsuz görüş bildirmiştir.

Cemal Gürsel

4. Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'le ilgili verilen anekdotta yansıtıldığı düşünülen değerlere ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 4'de verilmiştir

Tablo 4.Öğretmen Adaylarına Göre Gürsel ile ilgili Anekdotta Yansıtılan Değerlerin Frekans ve Yüzdeleri

Değer	Frekans	Yüzde	Değer	Frekans	Yüzde
Alçakgönüllülük	1	2,94	Kamu malına saygı	1	2,94
Birlik ve beraberlik	1	2,94	Merhamet	2	5,88
Dayanışma	2	5,88	Paylaşma	1	2,94
Duyarlılık	2	5,88	Sıcakkanlılık	4	11,76
Dürüstlük	1	2,94	Vatanseverlik	3	8,82
Düşüncelilik	2	5,88	Yardımseverlik	13	38,23

İnsan sevgisi	1	2,94	Toplam	34	99,97
---------------	---	------	---------------	-----------	--------------

Öğretmen adaylarına bu anekdotu derste kullanmak için uygun bulup bulmadıkları da sorulmuştur. Bu soruyu yanıtlayan 7 öğretmen adayı grubu evet cevabını verirken 3 öğretmen adayı grubu olumsuz görüş bildirmiştir. 2 öğretmen adayı grubu ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

Cevdet Sunay

5. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ile ilgili verilen anekdotta yansıtıldığı düşünülen değerlere ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 5’de verilmiştir

Tablo 5. Öğretmen Adaylarına Göre Sunay ile ilgili Anekdotta Yansıtılan Değerlerin Frekans ve Yüzdeleri

Değer	Frekans	Yüzde	Değer	Frekans	Yüzde
Duyarlılık	4	14,28	Saygı	3	10,71
Eğitime önem verme	3	10,71	Sıcakkanlılık	1	3,57
Eşitlik	1	3,57	Vefa	3	10,71
Gençliğe önem verme	1	3,57	Yardımseverlik	10	35,71
Kararlılık	2	7,14	Toplam	28	99,97

Öğretmen adaylarına bu anekdotu derste kullanmak için uygun bulup bulmadıkları da sorulmuştur. Bu soruyu yanıtlayan 9 öğretmen adayı grubu evet cevabını verirken 2 öğretmen adayı grubu olumsuz görüş bildirmiştir. 1 öğretmen adayı grubu ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

Fahri Korutürk

6. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk ile ilgili verilen anekdotta yansıtıldığı düşünülen değerlere ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 6’de verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarına Göre Korutürk ile ilgili Anekdotta Yansıtılan Değerlerin Frekans ve Yüzdeleri

Değer	Frekans	Yüzde	Değer	Frekans	Yüzde
Adalet	9	31,03	Milli kaynaklara önem verme	1	3,44
Alçakgönüllülük	1	3,44	Mütevazılık	4	13,79
Benliğini unutmama	1	3,44	Saygı	2	6,89
Çalışkanlık	2	6,89	Vatanserverlik	2	6,89
Eşitlik	4	13,79	Vefa	1	3,44
Kamu malına saygı	1	3,44	Yardımseverlik	1	3,44

Toplam	29	99,92
---------------	-----------	--------------

Öğretmen adaylarına bu anekdotu derste kullanmak için uygun bulup bulmadıkları da sorulmuştur. Bu soruyu yanıtlayan 9 öğretmen adayı grubu evet cevabını verirken 1 öğretmen adayı grubu olumsuz görüş bildirmiştir. 2 öğretmen adayı grubu ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

Kenan Evren

7. Cumhurbaşkanı Kenan Evren ile ilgili verilen anekdotta yansıtıldığı düşünülen değerlere ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmen Adaylarına Göre Evren ile ilgili Anekdotta Yansıtılan Değerlerin Frekans ve Yüzdeleri

Değer	Frekans	Yüzde	Değer	Frekans	Yüzde
Çalışkanlık	1	5,26	Örnek olma	1	5,26
Dayanışma	1	5,26	Özverili olma	1	5,26
Disiplin	6	31,57	Sabır	1	5,26
Geçmişe önem verme	2	10,52	Sorumluluk	2	10,52
Güvenilirlik	1	5,26	Vatanseverlik	2	10,52
Liderlik	1	5,26	Toplam	19	99,95

Öğretmen adaylarına bu anekdotu derste kullanmak için uygun bulup bulmadıkları da sorulmuştur. Bu soruyu yanıtlayan 7 öğretmen adayı grubu evet cevabını verirken 5 öğretmen adayı grubu olumsuz görüş bildirmiştir.

Turgut Özal

8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal ile ilgili verilen anekdotta yansıtıldığı düşünülen değerlere ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Öğretmen Adaylarına Göre Özal ile ilgili Anekdotta Yansıtılan Değerlerin Frekans ve Yüzdeleri

Değer	Frekans	Yüzde	Değer	Frekans	Yüzde
Açık sözlülük	1	2,43	Güvenilirlik	1	2,43
Berberlik	1	2,43	Hoşgörü	4	9,75
Bilimsellik	1	2,43	Mütevazılık	2	4,87
Çağdaş olma	1	2,43	Paylaşma	4	9,75
Çalışkanlık	6	14,63	Sabır	1	2,43
Duyarlılık	1	2,43	Saygı	1	2,43
Dürüstlük	4	9,75	Sıcakkanlılık	2	4,87
Empati	1	2,43	Vatanseverlik	10	24,3
			Toplam	41	99,79

Öğretmen adaylarına bu anekdotu derste kullanmak için uygun bulup bulmadıkları da sorulmuştur. Bu soruyu yanıtlayan 7 öğretmen adayı grubu evet cevabını verirken 4 öğretmen adayı grubu olumsuz görüş bildirmiştir. 1 öğretmen adayı grubu ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir

Süleyman Demirel

9. cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ile ilgili verilen anekdotta yansıtıldığı düşünülen değerlere ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.Öğretmen Adaylarına Göre Demirel ile ilgili Anekdotta Yansıtılan Değerlerin Frekans ve Yüzdeleri

Değer	Frekans	Yüzde	Değer	Frekans	Yüzde
Açık sözlülük	1	3,03	Kararlılık	1	3,03
Aile birliğine önem verme	1	3,03	Kibarlık	1	3,03
Berberlik	1	3,03	Saygı	3	9,09
Çalışkanlık	3	9,09	Sevgi	4	12,12
Demokratiklik	1	3,03	Sorumluluk	1	3,03
Duyarlılık	1	3,03	Uzlaşmacılık	1	3,03
Dürüstlük	2	6,06	Vefa	6	18,18
Güvenilirlik	2	6,06	Yardımseverlik	1	3,03
Hoşgörü	2	6,06	Yenilikçilik	1	3,03
			Toplam	33	99,99

Öğretmen adaylarına bu anekdotu derste kullanmak için uygun bulup bulmadıkları da sorulmuştur. Bu soruyu yanıtlayan 9 öğretmen adayı grubu evet cevabını verirken 2 öğretmen adayı grubu olumsuz görüş bildirmiştir. 1 öğretmen adayı grubu ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

Ahmet Necdet Sezer

10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer ile ilgili verilen anekdotta yansıtıldığı düşünülen değerlere ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Öğretmen Adaylarına Göre Sezer’le ilgili Anekdotta Yansıtılan Değerlerin Frekans ve Yüzdeleri

Değer	Frekans	Yüzde	Değer	Frekans	Yüzde
Alçakgönüllülük	2	6,66	Kibarlık	2	6,66
Çalışkanlık	1	3,33	Mütevazılık	8	26,66
Duyarlılık	1	3,33	Saygı	1	3,33
Dürüstlük	5	16,66	Samimiyet	4	13,33
Hoşgörü	2	6,66	Sorumluluk	4	13,33
			Toplam	30	99,95

Öğretmen adaylarına bu anekdotu derste kullanmak için uygun bulup bulmadıkları da sorulmuştur. Bu soruyu yanıtlayan 9 öğretmen adayı grubu evet cevabını verirken 2 öğretmen adayı grubu olumsuz görüş bildirmiştir. 1 öğretmen adayı grubu ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

Abdullah Gül

11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile ilgili verilen anekdotta yansıtıldığı düşünülen değerlere ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 11’da verilmiştir.

Tablo 11. Öğretmen Adaylarına Göre Gül'le ilgili Anekdotta Yansıtılan Değerlerin Frekans ve Yüzdeleri

Değer	Frekans	Yüzde	Değer	Frekans	Yüzde
Alçakgönüllülük	3	9,67	Mütevazılık	1	3,22
Berberlik	1	3,22	Paylaşma	1	3,22
Duyarlılık	2	6,45	Samimiyet	1	3,22
Dürüstlük	3	9,67	Saygı	1	3,22
Düşüncelilik	1	3,22	Sevgi	1	3,22
Güvenilirlik	2	6,45	Sorumluluk	1	3,22
Hoşgörü	2	6,45	Yardımselik	11	35,48
			Toplam	31	99,93

Öğretmen adaylarına bu anekdotu derste kullanmak için uygun bulup bulmadıkları da sorulmuştur. Bu soruyu yanıtlayan 8 öğretmen adayı grubu evet cevabını verirken 2 öğretmen adayı grubu olumsuz görüş bildirmiştir. 2 öğretmen adayı grubu ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

Recep Tayyip Erdoğan

12. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile ilgili verilen anekdotta yansıtıldığı düşünülen değerlere ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Öğretmen Adaylarına Göre Erdoğan ile ilgili Anekdotta Yansıtılan Değerlerin Frekans ve Yüzdeleri

Değer	Frekans	Yüzde	Değer	Frekans	Yüzde
Başarılı	1	2,77	Misafirperverlik	1	2,77
Çalışkanlık	4	11,11	Özgüvenli olmak	1	2,77
Duyarlılık	1	2,77	Saygı	7	19,44
Dürüstlük	6	16,66	Vefa	7	19,44
Kararlılık	1	2,77	Yaratıcılık	1	2,77
Liderlik	6	16,66	Toplam	36	99,93

Öğretmen adaylarına bu anekdotu derste kullanmak için uygun bulup bulmadıkları da sorulmuştur. Bu soruyu yanıtlayan 10 öğretmen adayı grubu evet cevabını verirken 1 öğretmen adayı grubu olumsuz görüş bildirmiştir. 1 öğretmen adayı grubu ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir

Öğretmen Adaylarının Görüşlerine İlişkin Genel Toplamlar

Genel toplamda 56 değer 385 defa belirtildiği anlaşılmıştır. Ancak bu değerlerin bazıları anlamdaş sözcüklerden oluştuğu, bazıları da geniş anlamli bir değer ın alt boyutlarını oluşturdukları için araştırmacılar tarafından birleştirilmiştir. Örneğin Alçakgönüllülük ve mütevazılık değerleri anlamdaş oldukları için birleştirilmiştir. Bu şekilde oluşan 50 değer ve bu değerlere ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 13'de sunulmuştur.

Tablo 13. Anlamdaş Ve Alt Boyuttaki Değerlerin Birleştirilmesinden Sonra Oluşan Değerlere İlişkin Frekans Ve Yüzdeler

Değer	Frekans	Yüzde	Değer	Frekans	Yüzde
Açık sözlülük	2	0,51	Kibarlık	7	1,81
Adalet	18	4,67	Liderlik	8	2,07
Affedicilik	1	0,25	Merhamet	2	0,51
Aile birliğine önem verme	2	0,51	Milli kaynaklara önem verme	1	0,25

Alçakgönüllülük	24	6,23	Misafirperverlik	1	0,25
Başarı	1	0,25	Nesnellik	1	0,25
Bilimsellik	1	0,25	Örnek olma	1	0,25
Birlik ve beraberlik	4	1,03	Özgürlük	2	0,51
Cumhuriyetçilik	2	0,51	Özgüvenli olma	1	0,25
Çağdaş olma	1	0,25	Özverili olma	1	0,25
Çalışkanlık	17	4,41	Paylaşma	6	1,55
Dayanışma	3	0,77	Sabır	2	0,51
Demokratiklik	6	1,55	Sadakat	1	0,25
Disiplin	7	1,81	Samimi olma	5	1,29
Duyarlılık	13	3,37	Saygı	48	12,46
Dürüstlük	24	6,23	Sevgi	10	2,59
Düşüncelilik	4	1,03	Sıcakkanlılık	8	2,07
Eğitime önem verme	3	0,77	Sorumluluk	8	2,07
Empati	4	1,03	Temizliğe önem verme	3	0,77
Estetik	1	0,25	Uzlaşmacılık	1	0,25
Eşitlik	10	2,59	Vatanseverlik	24	6,23
Geçmişe önem verme	4	1,55	Vefa	24	6,23
Güvenilirlik	6	1,55	Yaratıcılık	1	0,25
Hoşgörü	17	4,41	Yardımseverlik	36	9,35
Kararlılık	4	1,03	Yenilikçilik	2	0,51
Toplam				385	99,59

Araştırma bulgularına göre öğretmen adayları Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan 18 değerden 16'sının anekdotlarda yansıtıldığını belirtmişlerdir. Öğretmen adayları bu değerlerin anekdotlarda yansıtıldığını 217 defa belirtmişlerdir. Bu frekans toplam frekansın % 56, 26'sına denk gelmektedir.

Öğretmen adaylarına Söz konusu anekdotları sosyal bilgiler dersi kapsamında değer eğitimi amaçlı kullanılıp kullanılmayacakları sorulmuş ve verdikleri cevapların genel toplamı ise yüzde ve frekans olarak Tablo 14'de gösterilmiştir.

Tablo 14. Anekdotların kullanılabilirliğine ilişkin Öğretmen adaylarının Görüşleri

	Frekans	Yüzde
Evet	102	70,83
Hayır	29	20,13
Kararsızım	13	9,02
Toplam	144	99,98

Öğretmen Adaylarının Anekdotları Kullanıp Kullanmama Sebeplerine İlişkin Görüşleri

Bu bölümde öğretmen adaylarının Türkiye Cumhuriyeti cumhurbaşkanlarına ilişkin anekdotları derslerinde kullanıp kullanmama sebepleri verilecektir. Öncelikle kullanma sebepleri daha sonra kullanmama sebepleri ele alınacaktır.

Kullanma sebepleri

Öğretim programındaki değerlerle uyumlu olduğunu düşünülmesi: Öğretmen adayları anekdotlarla yansıtılan değerlerin öğretim programında sosyal bilgiler dersinde verilmesi istenilen değerleri yansıttığını düşünmektedirler. Bununla ilgili olarak şu örnek ifadeler kullanılmıştır:

“Bu anekdotu okulda öğrencilere programda belirtilen değerleri benimsetmek için, evet kullanırım.”

“Bu anekdotları sınıfta kullanırdım çünkü buradaki değerler olması gereken değerler.”

Etkili olacağını düşünülmesi. Öğretmen adaylarına göre anekdot kullanımı değerler eğitimi için etkili bir yöntem olabilir ve bu yüzden de sosyal bilgiler dersi kapsamında kullanılabilir. Bu konuyla ilgili olarak şu şekilde ifadeler kullanılmıştır:

“Evet kullanırım çünkü değerler eğitimi için yeterince etkili”

“Evet öğrencilere hoşgörü ve saygıyı güzel bir anekdot ile aktarabiliriz”

Demokratik tutumları geliştirme kapasitesi. Öğretmen adaylarına göre cumhurbaşkanlarına ait anekdotların kullanımı sosyal bilgiler eğitimin temel amaçlarından birisi olan demokratik tutumların geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Bununla ilgili örnek ifadeler şu şekildedir.

“Okutulmalı. Bu şekilde demokrasi bilincini öğrencilere aşılayabiliriz.”

“Evet uygulanabilir; çünkü demokrasiyi yaparak, yaşayarak öğrencilere empoze edebiliriz.”

“Evet kullanırdım çünkü demokratik kuralların zedelenmemesi üzerinde duruluyor.”

Öğrencilerin gelişimini olumlu etkileyeceği düşüncesi. Öğretmen adayları anekdotların kullanılması halinde öğrencilerin kişisel gelişimlerinin olumlu yönde etkileyeceğini düşünmektedirler. Bununla ilgili olarak aşağıdaki örnekte sunulan ifadeye benzer ifadeler kullanılmıştır.

“Evet anekdotlarda belirtilen değerler öğrencilerin gelişimini olumlu yönde etkiler.”

“Evet kullanırdım öğrencilerin gelişimi açısından verimli bir metin olacağını düşünüyorum.”

Dil ve üslup. Bazı öğretmen adayları anekdotların dili ve üslubu sebebiyle kullanılabileceğini ifade etmişlerdir. Örneklerde şu şekilde ifade edilmektedir:

“Evet çünkü anekdotlar anlaşılır ve akıcı.

Kullanmama sebepleri

İçeriğin siyasi bulunması. Bazı öğretmen adaylarına göre anekdotların içeriğinin fazlasıyla siyasi olması öğretim ortamında değerlendirilmeleri açısından bir engel oluşturmaktadır. Bu konuyla ilgili olarak şu ifadelere yer verilmiştir:

“Kullanmam çünkü anekdotlar fazla siyasi.”

“Hayır çünkü fazlasıyla ideolojik.”

“sınıflarda propaganda yapıldığı düşünülebilir ve sorun çıkabilir. Bu yüzden uygun değil.”

İçeriğin yanlış olduğunun düşünülmesi. Öğretmen adaylarına göre anekdotlarda sunulan içerik yanlış olabilir ve bu durumda da öğretim ortamında ele alınması doğru değildir. Bununla ilgili olarak aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır:

“hayır. Çünkü olan bir durumu her yönüyle değil, sadece olumlu ve ideolojik yönüyle değerlendirdiğini düşünüyoruz. Anlatılan olay ve diyalogların her yönüyle incelenip, daha sonra öğrencilere vermenin daha uygun olacağını düşündük.”

Kişisel gelişime uygun olmadığının düşünülmesi. Bazı öğretmen adaylarına göre anekdotlar öğrencilerin gelişim seviyesi ile uyumlu değildir ve bu yüzden sınıfta kullanılması doğru değildir. Şu ifadeler le bu durum belirtilmiştir:

“bu metni sınıfımda kullanmam çünkü öğrencilerin kişisel gelişimine uygun olmadığını düşünüyorum.

“Hayır çünkü o yaş grubuna uygun olduğunu düşünmüyorum.”

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışma anekdotların sosyal bilgiler dersi kapsamında değer eğitimi amaçlı kullanılması bakımından önemli bir potansiyel taşıdığını ortaya koymuştur. Öğretmen adaylarının %70, 83’ü anekdotların sosyal bilgiler dersi kapsamında kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca Cumhurbaşkanlarına ait anekdotlarda verilen değerlerin sosyal bilgiler öğretim programında verilen değerlerle büyük ölçüde uyumlu olduğu ortaya çıkmıştır. Anekdotlarda belirlenen değerlerin programda belirtilen değerleri karşılama oranı %56,26’dır. Ancak anekdotların rastgele seçildiği düşünüldüğünde belirli değerlere yönelik anekdotların seçimiyle bu oranların yükselebileceği açıktır. Anekdotların seçimi ve kullanımı sırasında dikkat edilmesi gereken bazı noktalar olduğu da öğretmen adaylarının verdiği cevaplardan anlaşılmıştır. Cumhurbaşkanları görevleri gereği siyasi bir konumda buldukları için seçilen anekdotlarda siyasi mesajların bulunmamasına dikkat edilmelidir. İçeriğin yanlı olmaması ve seçilen anekdotun öğrencinin gelişim seviyesine uygun olmasına dikkat edilmesi gerektiği anlaşılmıştır.

Sosyal bilgiler dersinde cumhurbaşkanlarının hayatlarından yararlanabilme ile ilgi herhangi bir çalışmaya bu çalışmanın yazarları tarafından rastlanmamıştır. Aynı şekilde değerler eğitiminde anekdotlardan kullanımına ilişkin bir çalışmaya da rastlanmamıştır. Ancak anekdotun da bir yazılı edebiyat ürünü olduğu göz önüne alındığında diğer yazılı edebiyat ürünleriyle ilgili olarak yapılmış çalışmalara bakılması yararlı olabilir. Bu çalışmalar incelendiğinde genellikle ele alınan edebi türe ait örneklerin sosyal bilgiler öğretim programındaki değerlerle uyumlu olduğunun ve bu yüzden de eğitim öğretim faaliyetlerinde yararlanılabileceğinin ifade edildiği anlaşılmaktadır. Örneğin Deveci Belet ve Türe (2013) Dede Korkut hikayeleri üzerine bir inceleme yapmışlar ve sorumluluk, sevgi, dürüstlük, saygı, estetik, cesaret değerlerinin yanı sıra onurlu olma, dayanışma, vatanseverlik, cömertlik, merhamet gibi bu çalışmada da belirlenen değerlerin hikayelerde yer aldığını belirleyerek değerler eğitimi amaçlı olarak bu hikayelerden okullarda yararlanılabileceğini ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Yalçınkaya (2015) Bektaşî fıkraları hakkında yaptığı araştırmasında sosyal bilgiler öğretim programına yönelik beş değer belirlemiştir. Bu değerler doğruluk ve dürüstlük, misafirperverlik, adil olma, bilimsellik ve yardımseverlik değerleridir. Yalçınkaya (2015) bu değerlerin varlığına dayanarak Bektaşî fıkralarından eğitim öğretim faaliyetlerinde yararlanılabileceğini ifade etmektedir. Sosyal bilgiler öğretim programıyla ilişkili değerlere Yiğittir (2014) tarafından destanların incelendiği bir çalışmada da rastlanmıştır. Yiğittir (2014) bu çalışmada sosyal bilgiler öğretim programındaki 26 değerden 14’üne rastlandığını belirtmekte ve öğretim faaliyetlerinde kullanılabileceğini ifade etmektedir. Turan, Belenli ve Kiriş (2010) Mesnevî’yi inceledikleri çalışmalarında buldukları değerlerin sosyal bilgiler öğretim programında da yer aldığını dolayısıyla Mesnevî’den sosyal bilgiler öğretiminde yararlanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Er, Ünal ve Gürel (2016) Sadî Şirazî’nin Gülistan ve Bostan adlı eserlerini incelemiş ve içerdiği değerler bakımından sosyal bilgiler dersinde kullanılabileceği sonucuna varmışlardır. Sallabaş (2013) Ömer Seyfettin’in hikayelerinde sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlerin varlığını tespit etmiş ve bu hikâyeleri Türkçe dersleri için önermiştir. Sönmez (2014) atasözlerini inceleyerek sosyal bilgiler programında yer verilen değerlere ilişkin belirlediği 516 atasözünden sosyal bilgiler öğretiminde faydalanılabileceğini ifade etmiştir. Sönmez ve Karatekin (2017) Ömer Seyfettin hikayelerini incelemişler ve sosyal bilgiler

programında öngörülen 17 değer belirlemişler ve bu hikayelerin sosyal bilgiler programlarında kullanılabileceğini ifade etmişlerdir. Temizyürek ve Karagöl (2016) Mehmet Akif Ersoy için hazırlanmış biyografileri incelemişler ve belirledikleri değerlerin sosyal bilgiler öğretim programında belirtilen değerlerle uyumlu olduğunu görerek değer eğitiminde Akif için hazırlanmış biyografilerden yararlanmak mümkündür sonucuna varmışlardır. İbret vd. (2017) sosyal bilgiler öğretmenlerinin değer aktarımını kolaylaştırması nedeniyle edebi türlerden yararlanmanın önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışma da programla ilişki değerlerin belirlenmiş olması bakımından yukarıdaki çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Dolayısıyla aynı şekilde değerler eğitimi kapsamında anekdotlardan da yararlanmanın mümkün olduğu söylenebilir

Bu çalışmada gündeme gelen edebi ürünlerin değerler eğitiminde kullanımı sırasında siyasi içerik, içeriğin yanlılığı veya öğrencinin kişisel gelişim seviyesine uygunluğu gibi konulara pek çok araştırmada yer verilmemiştir. Bunun sebebi muhtemelen bu araştırmaları gerçekleştiren araştırmacıların, bu konuları zaten “verili” bir durum olarak göz alınması gerektiğini düşünmeleri olabilir. Ancak Yiğittir (2014) bu konuya dikkat çekmiş ve edebi eserlerin öğrencilerin gelişim seviyesine göre seçilmesi gerektiğini belirtmiştir. Benzer şekilde Temizyürek ve Karagöl (2016) de hazırlanacak materyallerin öğrencilerin gelişim seviyesine uygun olması gerektiğini hatırlatmışlardır. Bu çalışmada da öğretmen adaylarının benzer bir duruma dikkatleri çekerek söz konusu yazarları desteklemişlerdir.

Sonuç olarak öğretmen adaylarının anekdotların kullanımını uygun bulması ve cumhurbaşkanlarımızın hayatlarından alınacak anekdotların sosyal bilgiler öğretim programıyla uyumluluk gösterebileceğinin anlaşılması, anekdotların, yukarıda adı geçen diğer edebi türler gibi, değerler eğitimi amaçlı kullanılabileceğini göstermektedir. Daha sonra yapılacak ve anekdotların sınıf ortamında kullanılacağı çalışmalar, bu edebi türün muhtemel etkinliğini daha açık bir şekilde ortaya koyacaktır.

KAYNAKÇA

- Akgül, A. (2016). Şuara tezkirelerinde anekdotlar vasıtasıyla bilinçaltına telkin edilen olumsuz mesajlar: KÜNHÜ'L-AHBÂR'IN tezkire kısmı örneği. *Journal of Turkish Language and Literature*, 2 (1), 23-34.
- Akkuş, Z., Küçük, B., & Örtün, H. (2013). Proverbs as a tool of value transfer in social studies: creating ethic contradiction. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 74-93.
- Arıcı, A. F. (2016). Estetik değer oluşturmada masalların rolü: Türk masalları örneği. (Turkish). *Erzincan University Faculty Of Education Journal*, 18(2), 1017-1035. doi:10.17556/jef.92998.
- Aslander, M., & Yeşil, R. (2016). Esnaf ve sanatkarların Ahilik değerlerine sahiplik düzeylerinin değerlendirilmesi. (Turkish). *Journal Of Kirsehir Education Faculty*, 17(1), 383-400.
- Aydın, M. (2012). Değerler, işlevleri ve ahlak. *Eğitime Bakış Dergisi*, 19 39-45.
- Bacanlı, H. (2012). Değer değer midir?. *Eğitime Bakış Dergisi*, 19 18-21.
- Baştürk, M. (2015). Ahmet Mithat Efendi'nin tiyatrolarında değerler. (Turkish). *Journal Of Values Education*, 13(30), 105-140.
- Batur, Z. T., Sır, A. T., & Bek, H. T. (2012). Nasreddin Hoca fıkralarında değer yargıları ve eğitim. *Turkish Studies*, 7(3), 583-596.

- Çapoğlu, E. c., & Okur, A. (2015). Ortaokul 8.sınıf Türkçe ders kitaplarındaki şiirlerde yer alan değerler. (Turkish). *Sakarya University Journal Of Education*, 5(3), 90-104. doi:10.19126/suje.37153
- Çengel, Y. (2012). Güvenli bir gelecek için insani değerler. *Eğitime Bakış Dergisi*, 19, 13-17
- Çinemre, S.(2014). Türk atasözlerindeki dinî ve ahlaki motiflerin eğitim-öğretim ortamında kullanılması. (Turkish). *Journal Of Values Education*, 12(27), 99-122.
- Deveci, H., Belet, D., & Türe, H. (2013). Dede Korkut hikâyelerinde yer alan değerler. *Electronic Journal Of Social Sciences*, 12(46), 294-321.
- Emek, M. (2010). Hikâye türündeki metinlerde yer alan Türkçe veya edebiyat öğretmeni karakterinin ilköğretim programındaki eğitim değerleri bakımından incelenmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 297-319.
- Er. H., Ünal, F. d., & Gürel, D. g. (2016). Sosyal Bilgiler dersinde değer aktarımı açısından Sadî Şirazi'nin "Bostan" ve "Gülistan" isimli eserlerinin incelenmesi. (Turkish). *Erzincan University Faculty Of Education Journal*, 18(1), 225-242. doi:10.17556/jef.42840
- Ersoy, A. (2010). İlköğretimde değer kazanımlarının incelenmesinde karikatür kullanımı: Dayanışma değeri örneği. *On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 79-103.
- Fraenkel, J.R., Wallen N. E & Hyun H.H. (2012). How to design and evaluate research in education. *New York: McGraw Hill*.
- Girmen, P. (2013). Türkçe eğitiminde atasözleri ve değer eğitimi. (Turkish). *Journal Of Values Education*, 11(25), 117-142.
- Günday, R. T. (2006). Maupassant'ın Güzel-Dost (Bel-Ami) ve Peyami Safa'nın Sözde Kızlar romanlarında bir ahlak sorunu olarak evlilik dışı ilişki. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (20), 61-103.
- İbret, Ü., Karasu Avcı, E., Karabıyık, Ş., Güleş, M. & Demirci, M. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlerin öğretiminde edebi ürünlerin kullanımı. *Uluslararası Türk eğitim bilimleri dergisi*, 5(9), 104-124.
- Karatay, H. (2007). Dil edinimi ve değer öğretimi sürecinde masalın önemi ve işlevi. (Turkish). *Journal Of Turkish Educational Sciences*, 5(3), 463-475.
- Kasapoğlu, H. T. (2013). Okulda değer eğitimi ve hikayeler. *Milli Eğitim*, (198), 97-109.
- Kurtoğlu, F.S. (2017). Âşık Veysel'in şiirlerini değerler eğitimi açısından okumak [Reading Âşık Veysel poems in terms of values education]. *Türk Kültürü Ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, (83) 101-123.
- Mutluer, C. (2015). Tarih derslerinde değer eğitiminde hikâyelerin kullanımı. (Turkish). *Electronic Turkish Studies*, 10(7), 721-731. doi:10.7827/TurkishStudies.8260
- Oğur, E. & Taş, H. (2013). Âşık Mevlüt İhsani'nin halk hikâyelerinde değerler. *Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(25), 229- 244.

- Öztürk, D. (2016). Necip Fazıl'ın "tohum" adlı eserinde değerler eğitimi. *Uluslararası Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 10(4), 153-164.
- Sallabaş, M. E. (2013). Ömer Seyfettin hikayelerinin Türkçe öğretiminde değer aktarımı bakımından incelenmesi/ Examination of Ömer Seyfettin's stories in terms of value transfer in Turkish Education. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18) 59-68.
- Sever, E., Memiş, A. & Sever, S. (2015). Pertev Naili Boratav'ın zaman zaman içinde masal kitabının değerler açısından incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Özel Sayısı, 246-263 Doi: 10.14686/BUFAD.2015USOSOzelsayi13214. doi:10.14686/buefad.v0i0.5000147006
- Sönmez, E. F. & Karatekin, E. (2017). Review the Omer Seyfettin's stories in terms of values in social studies teaching program. *International Journal Of Eurasia Social Sciences / Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 730-755.
- Sönmez, Ö. F. (2014). Atasözlerinin Sosyal Bilgiler programındaki değerler açısından incelenmesi. *Journal Of World Of Turks / Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 6(2), 101-115.
- Taşdelen, V. (2015). Oral tradition and values education: a case study Dede Korkut Stories. *International Online Journal Of Educational Sciences*, 7(1), 219-229. doi:10.15345/iojes.2015.01.018.
- Temizyürek, F., & Karagöl, E. (2016). Hedef kitlesi çocuk olan Mehmet Âkif Ersoy biyografilerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi. (Turkish). *Electronic Turkish Studies*, 11(3), 2175-2192. doi:10.7827/TurkishStudies.9262.
- Turan, R., Belenli, T. & Kiriş, A. (2010). Mesnevi ve Mesnevi'nin Sosyal Bilgiler programında yer verilen değerler çerçevesinde incelenmesi. (Turkish). *Gazi University Journal Of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 30(1), 169-202.
- Yalçınkaya, E. T. (2015). Bektaşî fıkralarının eğitici yönü ve değerler eğitimi açısından önemi. *Türk Kültürü Ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, (74), 101-118.
- Yaman, E. (2012). Değerler Eğitimi. *Ankara: Akçağ*.
- Yiğit, M. F., & Kesmeçi, A. M. (2015). Vatandaşlık ve demokrasi eğitiminde masal kullanımı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 4(3), 1320-1338.
- Yiğittir, S. (2014). Türk destanlarının değer odaklı analizi. (Turkish). *Electronic Turkish Studies*, 9(5), 2125-2140.
- Yiğittir, S., & Er, H. (2013). Sosyal bilgilerde değer eğitiminde biyografi kullanımı. *Milli Eğitim*, (200), 200- 219.

EXTENDED SUMMARY

In this study, the opinions of the teacher candidates about the availability of anecdotes, which are one of the literary genres, for purpose values education within the scope of social studies course were searched. In the study, anecdotes related to the lives of the presidents of Turkey were given to the teacher candidates and they were asked what values are reflected in these anecdotes.

According to the concept of value, there are many definitions in the literature. There are different methods used in value education, such as value disclosure, ethical reasoning, value analysis. Many of these methods are suitable for analyzing written texts. Therefore, literary products in value education are among the frequently referenced sources. Unfortunately, there is not enough literature about anecdote which is a literary genre from the West. The anecdote, then, can be said to be a short written literary product, without the necessity of carrying a humorous direction, in a known space, carrying true messages about known historical figures, embracing a respectful style and focusing on sudden decision making power, without a formal anxiety.

This study aims to reveal the values they have adopted the presidents of the Republic of Turkey and social studies to determine the usability of the anecdotes that contains these values in educational activities in relation to the course. In response to this objective, the following research questions will be sought:

- 1.What are the values adopted by the presidents of the Republic of Turkey?
- 2.What are the views of social studies teachers about the use of the presidents of the Republic of Turkey adopting the values of education activities reflecting anecdotes?
- 3.What are the reasons for the opinions of prospective teachers on the availability of anecdotes?
- 4.How do the values reflected in the anecdotes coincide with the targeted values to be acquired in the current social studies curriculum?

As a result, teacher candidates determined that 50 values were reflected in anecdotes. Sixteen of the 18 values in the social studies curriculum are among these values. The total frequency of these 16 values in the curriculum corresponds to 56,26% of the total frequency of 50 values in the study. 70.83% of the teacher candidates stated that they could use these anecdotes in their class. It is shown that the reasons for using are as follows: to be compatible with the values of the curriculum, to be effective, to develop democratic attitudes, to positively affect student development and to increase student motivation by their language and style. As reasons for not using it, it is stated that the content may be biased, too political, and not suitable for the level of development of the student. As a result, it has been understood that anecdotes have a great potential to be used in teaching values in social studies courses.

Key words: Values education, anecdote, social studies, presidents of Turkey

*Avaroğulları, M. & Ayılmazdır, H. (2017). Değerler eğitiminde Türkiye Cumhurbaşkanları ile ilgili anekdotların kullanılabilirliği hakkında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri. *Araştırma ve Deneyim Dergisi (ADEDER)*, 2 (2), 99-115. <http://dergipark.gov.tr/adeder/issue/32970/380127> adresinden alınmıştır.